שב"ס 2

שני עמודים אלה הופיעו בשבועון הגרמני דר שטרן, במיסגרת אחת. הכותרת: „סיכום מכאן ומכאן". למעלה: בן־גוריון ופרס, בתצלום בחי־רות. למטה: תמונה אשר השבועון סוען כי היא מראה את הכור האטומי ליד דימונה.

ברית־המועצות עיכבו את אספקת החלפים, מתוך שיקולים שונים).

עד כאן אין שום ויכוח על העובדות. מסתבר מהן כי שני המטוסים אינם מקנים למצרים יתרון על ישראל. ההבדל הוא רק כי מצרים מעדיפה לבזבז כסף על ייצור עצמי (היקר פי כמה), בעוד ישראל סומכת על רכש מחוץ־לארץ. אילו סילקה מצרים את כל המדענים הגרמניים הפועלים בשטח זה, לא היתה ישראל מרוויחה דבר. מצרים היתה פשוט מזמינה את אותם מטוסים בברית־המועצות — או מייצרת אותם בעזרת מדענים סובייטים על אדמתה.

המצב שונה במקצת, אך לא באופן מהותי, לגבי ייצור הטילים. לשרותי־הבטחון הישר־אליים נודע כי מצרים הצליחה לרכוש קבוצה של מדעני־טילים גרמניים. לא היו אלה הכוחות המזהירים ביותר של הרייך השלישי (שמצאו משרות בטוחות יותר), אך היה להם ידע מתק. כולם עבדו בעבר בפיתוח טיל צרפתי.

קבוצה זו ייצרה במצרים שני טילים:

● **אל־זאפיר** („המנצח"), המסוגל להטיס מיטען של טון למרחק של 280 ק"מ, בדומה לטיל־2 הגרמני במלחמת־העולם השניה.

● **אל־קאהיר** („הכובש"), שאינו אלא אל־זאפיר בתוספת שלב שני. על כן הוא מסוגל להגיע לטווח כפול (560 ק"מ), אך לשאת בטווח זה רק מיטען זעום של 100 ק"ג. הידיעה על ייצור זה העלתה את יוקרתו של נשיא רע"מ במרחב, אך לא בין אנשי־מיקצוע. הטיל הראשון במרחב שוגר על־ידי ישראל, ולא על־ידי מצרים. בן־גוריון צולם ליד טיל לפני עבד אל־נאצר (ומפליא עד כמה התמונות דומות). העולם מניח כי בשטח הטילים אין למצרים יתרון על ישראל. (מתקבל על הדעת שאילו היתה ישראל מעוניינת באותם מדענים גרמניים, או שווים להם בערכם, לא היתה מתקשה לשכור אותם באותו מחיר).

עד כאן אין עדיין ויכוח ממשי על העובדות. גם אין בהן כדי להביא לכלל בהלה, או לכלל הנחה כי במאזן־הכוחות חל שינוי לרעת ישראל.

למה מיועד הטיל?

אך **מכאן ואיך** מתחיל החיכוך — בעולם, ועתה גם בצמרת ישראל. הוא סובב סביב השאלה: מה השימוש הפוטנציאלי בטילים אלה?

ביסודו של דבר, אין טיל אלא כלי־תובלה, ככל כלי־תובלה אחר. הוא מסוגל להוביל כל מיטען בעל משקל מכסימלי מסויים למרחק מסויים. אם הוא מצוייד במנגנון־ניווט יעיל (ועל כך עובדים המדענים הגרמניים במצרים), הוא יכול להביא מיטען זה גם למקום המסויים שנקבע לו מראש.

אם כן, מה יובל בטילים?

ברור שאין כל טעם להוביל בהם פצצות רגילות. הטיל יקר מדי, פגיעתו פחות מדי מדוייקת, משקל המיטען שלו קטן מדי. להפצצה שיגרתית מתאים המטוס עד אין שיעור יותר.

בעולם נועדים הטילים בעיקר להובלת פצצות גרעיניות. אך אין פצצות כאלה במרחב — לא למצרים ולא לישראל.

יעברו לפחות שבע או עשר שנים לפני שהמדינה הראשונה במרחב תצליח לייצר פצצה אטומית פרימיטיבית — והמצרים טוענים כי תהיה זו דווקא ישראל, ולא הם.

(בראיון שנתנו לשבועון גרמני, העלו המדענים הגרמניים בקאהיר את הטענה הבאה: משלחת אמריקאית הוזמנה לסייר בכור האטומי היחידי הקיים כיום במצרים, ואף עשתה זאת, בעוד ישראל סירבה לתת לאמריקאים אפשרות כזאת בכור השני שלה, ליד דימונה. אי־אפשר לבנות בימינו כור גרעיני חדש, מבלי שהדבר יתגלה מייד לריגול האחידי והקרקעי של המעצמות הגדולות).

אפילו נניח כי עבד אל־נאצר פיתח את טיליו בעיקר למטרות יוקרה, אין ספק כי קציניו משתדלים לציידם בראשי־הנפץ היעילים ביותר. מה הם?

ישנם סוגי־נשק, שכל מדינה צבאית מפתחת אותם בחשאי, כדי להיות נכונה „לכל צרה שלא תבוא". כלומר: סוגי־נשק שבעליהם יודעים כי לא כדאי להם להשתמש בהם, אך שהם מוכנים להשתמש בהם באחד משני המיקרים: (א) שהאוייב יקדים וישתמש בהם ראשון, כך שיהיה צורך להשיב מלחמה שערה, או (ב) במצב של יאוש, כשיכלו כל הקיצין, בבחינת „תמות נפשי עם פלשתים".

סוגים אלה כוללים אמצעים של לוחמה בחיידקים, בקרניים רדיו־אקטיביות ובאדי־רעל. כל אלה מכוונים להשמדת אוכלוסיה אזרחית. לגבי כולם יש לישראל יתרונות טבעיים לעומת כל יריב ערבי: רמתה ההיגיינית הגבוהה יותר, קטנות שטחה (כך שכל פגיעה בה תתנקם גם בשכנותיה), ועוד. כל מנהיג ערבי, שישתמש בהם, ידע כי הוא מזמין השמדה טוטאלית של מרכזי אוכלוסייתו, אף אם יצליח לפגוע תחילה פגיעה חמורה בישראל.

גם כלי אינפורמציה ברורה, חייבת כל הנהגה בטחונית ישראלית להניח כי האוייב הפוטנציאלי אומנם מפתח כלים מסוג זה.

נוכח האמונה המצרית, כי ישראל מקדימה את רע"מ בפיתוח נשק אטומי (תהיה האמת שבה כאשר תהיה), יש גם להניח כי רע"מ משתדלת להכין לטיליה ראשי־קרב רדיו־אקטיביים,* לפחות למיקרה של שעת־חירום הגנתית.

כך אומר ההגיון. בשלב מסויים השתכנע הממונה על שרותי־הבטחון כי כך אומרות גם הידיעות.

איך הוא השתכנע בכך? בראיון עם השבועון הצרפתי, אמר הממונה כי ידיעה זו הובאה אליו על־ידי אוטו יוקליק, מדען גרמני־אוסטרי, שסיפר כי המצרים השתמשו בו כדי להשיג קובאלט, שהוא מתכת המאפשרת יצירת ראשי־קרב רדיו־אקטיביים. ואילו השבועון הגרמני שטרן, הניזון בפרשה זו ממקורות מצריים, טוען כי יוקליק הוא שקרן, רמאי ורברבן, שהסתנן למוסדות־מדע אירופיים בטענות־שוא, שזייף אפילו את העודות־ההסמכה שלו. בקיצור: טיפוס פלילי, שמכר סודות מדומים לישראל ולמצרים כאחת, ושפיברק גם את הסיפור על פצצות־הקובאלט. מסתבר כי גירסה זו אודות יוקליק נתקבלה על דעת השלטונות בשוויץ, בגרמניה ובארצות־הברית, שקבעו מפורשות כי לדעתן אין המדענים הגרמניים במצרים עוסקים בייצור נשק בלתי־שיגרתי.

המסע אושר מראש!

רק **מתי־מספר** יודעי־סוד יודעים על אילו ידיעות התבסס הממונה, כאשר גילה לבן־גוריון שהגרמנים במצרים מייצרים נשק־השמדה אסור. האם הסתמך על דיברי יוקליק בלבד? האם סיפק לו יוקליק הוכחות ממשיות יותר? האם היו לו ידיעות נוספות, שאי־אפשר לפרסמן מבלי „לשרוף" רשתות־ריגול?

דבר אחד ברור: שר־הבטחון, סגנו והרמטכ"ל השתכנעו, ואישרו בפה מלא את המסע הראשון של הממונה נגד המדענים. הם אף דירבנוהו והאיצו בו.

רק חלק מפרטי מסע זה נודע כרגע. חלקים אחרים נשמרים בסוד — מפני ששני הצדדים החליטו, מסיבות מנוגדות, שלא כדאי להם לפרסמם. יתכן שלא יוודעו לעולם.

מסע זה הגיע לקיצו עם מעצר בן־גל. כאשר פירסמו השחייצים את דבר המעצר (בניגוד למצופה בירושלים), מיהר הממונה לבן־גוריון, השיג ממנו את האישור לשלב השני: מסע־תעמולה אדיר נגד גרמניה, שחייץ והמדענים. שמעון פרס, שכבר ידע על המעצר, לא היה בארץ ברגע שנתקבלה החלטה חדשה זו.

כך החלה הפעולה להתגלגל ולהרעיש את העולם. הממונה הכתיב את כל פרטי המסע לרדיו, לעיתונות המקומית והעולמית (במידה שניתן להשפיע עליה — מידה שהיא גדולה מאוד, כפי שהוכח). המסע היכה גלים, פגע קשות בגרמניה, בנקודתה הרגישה ביותר.

התוצאה? כמעט אפסית. גרמניה לא הכריחה את המדענים לחזור, אלא רק הבטיחה לחוקק חוק כלשהו, שהשפעתו תהיה מבוטלת. ממשלת ישראל לא פירסמה שום הוכחות

* כלומר: ראשי־קרב שאינם מביאים להתפוצצות אטומית, אלא מפיצים חומר המקרין קרניים רדיו־אקטיביות. חומר כזה עלול לחייב את פינויים של שטחים נרחבים מאוכלו־סייתם, עד לסימון אזורי־הפגיעה במדוייק.

אל־זאפיר

עבד אל־נאצר (ימין) צופה בשיגור טיל. השבועון טען כי השלטונות הגרמניים ראו בעין טובה את עבודת המדענים במיצריים, מתוך הנחה שהדבר ימנע הזמנת מדענים סובייטיים, וכי תוצאות המחקר יעמדו לרשות גרמניה.